

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoria socială a Antichității clasice / <i>Social History of Classical Antiquity</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ.dr. Sorin Nemeti						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					46
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					97
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> •

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Sală de curs cu cel puțin 20 locuri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> •

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. Sursele disponibile vor fi tratate altfel decât la nivelul de licență, spre a le interoga asupra structurilor economico-sociale și instituționale ale epocii studiate. Evident, acest tip de abordare presupune un grad mai mare de dificultate. Demersul impune dezvoltarea deprinderii de a corela categorii diferite de izvoare. • Capacitatea de a discerne diversele tipuri de societate din Antichitate. Cursanții vor deprinde modalitățile de identificare a acestora, fiecare tip văzut în evoluție. Dar atenția principală rămâne concentrată pe societatea greco-romană antică, deoarece de la ea pleacă evoluția ulterioară a lumii europene. • Criterii pentru a aprecia nivelul și funcționalitatea sistemelor studiate. Judecarea societății antice (și nu numai) în funcție de anumiți parametri, de valorile pe care le-a promovat și măsura în care au influențat evoluția civilizațiilor ulterioare. Cazul concret avut în vedere este cel antic mediteranian, dar metodele și criteriile capătă valoare universală. • Înțelegerea sistemelor instituționale antice în corelație cu economia și societatea în care acestea apar și se dezvoltă. Se va urmări și explica felul în care aceste paliere se intercondiționează reciproc, în fiecare perioadă studiată. • Aprecierea critică a istoriografiei domeniului. Pentru fiecare obiectiv tratat la curs se va invoca istoriografia de bază, evidențiindu-se evoluția cunoașterii și fenomenul distorsionării ei de către anumite ideologii.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea unor cunoștințe dobândite în alt mod, pentru a obține altfel de rezultate. Această abordare a istoriei lumii grecești și romane antice devine un caz concret al unor posibile interogații mai largi, pentru tot spectrul cunoașterii istorice. • Viziunea clară asupra importanței civilizațiilor studiate, ca bază lumii europene de astăzi. Se pun în lumină valorile specifice civilizațiilor greacă și romană, valori care se regăsesc în mare parte în cele ale societăților democratice contemporane, în antiteză cu alte civilizații trecute ori prezente. Cursanții capătă astfel o viziune argumentată și asupra importanței acestora pentru lumea de azi.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și înțelegerea evoluției specifice a societăților antice mediteraniene, care au pus bazele civilizației europene, precum și a instituțiilor acestora..
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Deprinderea de a opera cu metode și criterii specifice pentru istoria societății civile antice, ca bază pentru explicarea fenomenelor istorice din lumea antică greco-romană.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Principiile și noțiunile esențiale ale studierii istoriei sociale; prezentarea obiectivelor cursului.	Prelegere, conversație frontală.	
2. Civilizația greacă în epoca arhaică; economie, societate, stat, cultură și religie; formarea cetății (<i>polis</i>); colonizarea.	Prelegere, conversație euristică, analogie.	

3. Grecia epocii clasice. Dezvoltări social - politice. Criza secolului IV; limitele modelului civic.	Prelegere, demonstrație.	
4. Imperiul lui Alexandru și noile realități social-politice. Lumea elenistică, forme de societate și de stat, realizări și limite.	Prelegere, conversație deductivă, analogie.	
5. Roma regală, societate și stat. Structura societății. Lupta dintre ordine în Roma arhaică.	Prelegere, conversație euristică, problematizare.	
6. Societatea romană până la al doilea război punic. Disoluția structurii sociale arhaice.	Prelegere, analogie, deducție.	
7. Transformările structurale din secolul II î.Hr. Noile evoluții sociale și drumul spre criza Republicii.	Prelegere, analogie.	
8. Criza republicii. Revoltele sclavilor, provincialilor și italicilor. Spartacus.	Prelegere, dezbateri, conversație euristică.	
9. Structura socială în epoca Principatului. Ordinele superioare.	Prelegere, demonstrație.	
10. Structura socială în epoca Principatului. Straturile sociale inferioare urbane și rurale.	Prelegere, analogie, deducție.	
11. Economie și societate în epoca Principatului.	Prelegere, dialog.	
12. Criza de sistem din secolul III, cauze și efecte. Lupte sociale și restaurație autoritară	Prelegere, conversație euristică.	
13. Mutații sociale și culturale în Imperiul Roman târziu.	Prelegere, deducție.	
14. Disoluția lumii antice. Apariția regatelor barbare.	Prelegere, problematizare.	

Bibliografie

M.I. Finley, *Lumea lui Odiseu*, București, 1968.

N. D. Fustel de Coulanges, *Cetatea antică*, București, I-II, 1982

G. E. M. de Ste. Croix, *The Class Struggle in the Ancient Greek World from the Archaic Age to the Arab Conquests*, Oxford, 1981.

P. Lévêque, *L'Aventure grecque*, Paris, 1964.

Fr. Chamoux, *Civilizația greacă în epocile arhaică și clasică*, București, I-II, 1985

R. Lonis, *La cité dans le monde grec*, Tours, 1994.

R. Lane Fox, *Alexander the Great*, London, 1973.

Al. Suceveanu, *Alexandru cel Mare*, București, 1993.

Fr. Chamoux, *Civilizația elenistică*, București, I-II, 1985

Fr. Jacques, J. Scheid, *Rome et l'intégration de l'Empire*, Paris, 1990 (vol. I)

J. Chevalier, *La cite romaine à travers la littérature latine*, Paris, 1948.

P. Garnsey, *Social Status and Legal Privilege in the Roman Empire*, Oxford, 1970.

P. A. Brunt, *Social Conflicts in the Roman Republic*, London, 1971.

G. Alföldy, *The Social History of Rome*, Baltimore, 1988

P. Veyne, *Le pain et le cirque. Sociologie historique d'un pluralisme politique*, Paris, 1976.

M. Rostovtseff, *Social and Economic History of the Roman Empire*, Oxford, 1952

M. Mazza, *Lotte sociali e restaurazione autoritaria nel III secolo d. C.*, Roma, 1973.

A. J. M. Jones, *The Later Roman Empire. 284-602. A Social, Economic and Administrative Survey*, Oxford, I-III, 1964.

S. Mazzarino, *Aspetti sociali del quarto secolo. Ricerche di storia tardo-romana*, Roma, 1951.

Filme

Troy, dir. Wolfgang Petersen, 2004.

The Odyssey, dir. Andrey Konchalovskiy, 1997.

300, dir. Zack Snyder, 2006.

Alexander, dir. Oliver Stone, 2004.

Spartacus, Stanley Kubrik, 1960.

Ben-Hur, dir. William Willer, 1959.

Quo vadis, dir. Mervyn Le Roy, Anthony Mann, 1951.

Cleopatra, dir. J. L. Mankiewicz, 1963.

Pompeii, Paul W. S. Anderson, 2014

Gladiator, dir. Ridley Scott, 2000.
 Agora, Alejandro Amenábar, 2009.
 The Fall of the Roman Empire, dir. Anthony Mann, 1964.
 Kampf um Rom I (The Last Roman), Kampf um Rom II – Der Verrat, dir. Robert Siodmak, 1968-1969.

8.2 Seminar / laborator

Metode de predare

Observații

Bibliografie

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul oferă o înțelegere largă a realităților economice, sociale și instituționale din Antichitatea greco-romană, ceea ce îi familiarizează pe cursanți cu diversitatea proceselor istorice și explicarea lor nuanțată. Totodată, ei primesc noțiuni concrete despre evoluția cunoașterii domeniului. Toate acestea duc la câștigarea capacității de judecată independentă asupra proceselor istorice și a izvoarelor. Așa că absolvenții se pot ilustra apoi ca specialiști superior calificați, la nivel european, în diverse compartimente ale muncii de cercetare a civilizațiilor vechi sau chiar mai recente (arheologie, istorie, muzeologie, sociologie etc.) ori în învățământul de orice nivel, sau pot folosi aceste acumulări în alte domenii ale unei activități intelectuale. De asemenea, ei capătă o bază foarte solidă pentru o eventuală carieră administrativă ori chiar politică. Îndeosebi primesc o fundamentare a valorilor care stau la baza civilizației europene, deci și o conștiință mai clară a importanței cultivării și apărării lor în lumea democratică de azi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea teoretică a problematicei studiate și explicarea proceselor istorice.	Examen scris.	100 %
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Capacitatea de a descrie și explica sumar un proces social și instituțional din lumea antică, fără erori grave ori interpretări forțate. 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar